

Nesnesel-Uzamsal ?mgeleme ve Sözel Bili?sel Stil Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Nesnesel-Uzamsal ?mgeleme ve Sözel Bili?sel Stil Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26464>

Özet

Nesnesel-Uzamsal ?mgeleme ve Sözel Bili?sel Stil Ölçe?i, bireylerin bilgiyi i?leme ve temsil etme biçimlerini ölçmeyi amaçlayan bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, Nuho?lu ve Akkoyunlu (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Ölçek, özellikle Bili?sel Stil kavram?n?n üç temel boyutunu, yani nesnesel görsel imgeleme, uzamsal görsel imgeleme ve sözel bili?sel stili de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Toplam 45 maddeden olu?an bu araç, e?itim bilimleri ve psikoloji alanlar?nda bireysel farkl?l?klar?n belirlenmesi için önemli bir kaynak sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Stil, ?mgeleme, Nesnesel Görsel, Uzamsal Görsel, Sözel Stil, Ölçek Uyarlama, ?mgeleme, Psikometri

Yazarlar

P?nar Nuho?lu, Biri Akkoyunlu

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ö?renme ve dü?ünme süreçlerinde kulland?klar? bili?sel stillerin farkl? bile?enlerini (nesnesel-uzamsal imgeleme ve sözel stil) güvenilir ve geçerli bir ?ekilde Türkçe konu?an popülasyonlarda ölçmektir. Bu uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki e?itim ve psikoloji ara?t?rmalar?na, ö?rencilerin bilgi temsil tercihleri üzerine derinlemesine analizler yapma imkan? sunmak için gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, bireylerin zihinsel imgeleri olu?turma ve kullanma biçimlerindeki (nesneye odakl? ya da uzamsal ili?kilere odakl?) ve sözel bilgiyi kullanma tercihlerindeki farkl?l?klar? tespit etmeyi hedefler. Elde edilen veriler, ki?iselle?tirilmi? ö?renme ortamlar?n?n ve ö?retim stratejilerinin geli?tirilmesine katkıda bulunabilir.

Yap?

Nesnesel-Uzamsal ?mgeleme ve Sözel Bili?sel Stil Ölçe?i, bireyin Bili?sel Stilini olu?turan üç temel alt boyutu ölçmektedir. Bu alt boyutlar, bireyin bilgiyi i?lerken kulland??? bask?n yöntemi temsil eder. Ölçek toplam 45 maddeden olu?ur ve her bir alt boyut 15 madde ile temsil edilmektedir.

Nesnesel Görsel ?mgeleme: Bireyin nesnelere görünüşleri, renkleri ve detaylar? gibi statik, görsel niteliklerine odaklanarak imgeleme yapma e?ilimi.

Uzamsal Görsel ?mgeleme: Bireyin nesnelere arasındaki mekansal ili?kileri, dönüşleri ve

hareketleri içeren dinamik, uzamsal bilgiyi zihinsel olarak temsil etme e?ilimi.

Sözel Bili?sel Stil: Bireyin bilgiyi kelimeler, cümleler ve iç konu?ma yoluyla i?leme ve temsil etme e?ilimi.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem kapsam geçerli?i hem de yap? geçerli?i üzerine odaklanm??t?r. **Kapsam geçerli?i**, alan uzmanlar?n?n görüş?leri al?narak sa?lanm??t?r, bu da maddelerin ölçülmek istenen yap?y? yeterince temsil etti?ini göstermektedir.

Yap? geçerli?i ise, ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizde, kuramsal olarak beklenen üç farklı model s?ras?yla test edilmi?tir. Çal??man?n sonucunda, en iyi uyum de?erlerinin "ili?kili üçlü faktör" modelinin sa?lad??? tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in üç ayrı ve ili?kili boyutu ba?ar?yla ölçtü?ünü do?rulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl???, yaygın olarak kullan?lan bir güvenilirlik katsay?s? olan Cronbach Alpha de?eri ile hesaplanm??t?r. Yap?lan analizler sonucunda güvenilirlik katsay?s? **.829** olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, psikometrik aç?dan kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlıl??a i?aret ederek, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayrı yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla üç farklı faktör modelinin test edildi?i Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. Bu süreçte, ara?t?rmac?lar tarafından teorik olarak öngörülen üç faktörlü yap?n?n (Nesnesel Görsel, Uzamsal Görsel ve Sözel) Türk kültürüne uyarlanm?? veri seti üzerinde ne kadar iyi temsil edildi?i incelenmi?tir.

DFA sonuçlar?, faktörlerin birbirleriyle ili?kili oldu?u varsay?lan "**ili?kili üçlü faktör**" modelinin veriyle en yüksek uyumu gösterdi?ini ortaya koymu?tur. Bu bulgu, bili?sel stillerin bu üç boyutunun birbirinden ayr??m?? ancak birbiriyle ba?lantılı yap?lar oldu?unu istatistiksel olarak desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Dil Kullan?labilirli?i: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim ve Psikoloji ara?t?rmalar?nda kullan?lmak üzere genel popülasyon

Ya? Grubu: Ara?t?rman?n yap?ld??? popülasyonun ya? aral???na ba?lıdır (Genellikle üniversite ö?rencileri veya yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in uyarlama çal???mas? Türkiye'deki popülasyon üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Stil, Do?rulamalı Faktör Analizi, Cronbach Alpha, Psikometri, ?mgeleme, Uzamsal Bili?, Ö?renme Stilleri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: P?nar Nuho?lu

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: pnuhoglu@hacettepe.edu.tr

Yaz?ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye (Uyarlama çal???mas?n?n yap?ld??? kurum)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Uyarlama çal???mas?n?n yayın y?I? 2012'dir.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar (P?nar Nuho?lu) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ek Bilgi: Ara?t?rma makalesine do?rudan eri?im için Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi linki mevcuttur: efdergi.hacettepe.edu.tr

Kaynaklar

Nuho?lu, P., ve Akkoyunlu, B. (2012). Nesnesel-Uzamsal ?mgeleme ve Sözel Bili?sel Stil Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanma çal???mas?. *Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 42,

299-309.

Bu ölçeğin orijinal PDF'i aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [nesnesel-uzamsal-imgeleme-ve-sozel-bilissel-stil-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/nesnesel-uzamsal-imgeleme-ve-sozel-bilissel-stil-olcegi-toad.pdf)

Nesnesel-Uzamsal İmgeleme ve Sözel Bilişsel Stil Ölçeği Maddeleri

Ölçek Derecelendirme: 5'li Likert tipi (1= hiçbir zaman - 5= her zaman)

Ölçek toplam 45 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır.

Nesnesel görsel (15 madde): Bireyin nesnelerin görsel detaylarına odaklanma eğilimi.

Uzamsal görsel (15 madde): Bireyin mekansal ilişkilere ve dönüşümlere odaklanma eğilimi.

Sözel (15 madde): Bireyin sözel temsilleri kullanma eğilimi.